

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica XXVI. post trinitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

quia enim divitias patientiæ & longanimitatis divinæ contemnis, hoc ipso theaurizas tibi iram in die vitæ & revelationis iustitiam Dei, Rom. 2. v. 4. 5.

3. *Exoptatus.* Hoc Christus explicat per adagium: Ubicumque erit cadaver, ibi congregabuntur aquilæ, ex Job. 39. v. 33. Cadaver Christus est, non quidem propriè, ut Beza imprudenter asserit, sed in sensu allegorico, quia mactatus est in ara crucis tanquam agnus immaculatus pro peccatis totius mundi, & tam fortem spirat odorem,

qui in totum mundum se diffundit. Aquilæ sunt omnes pii & fideles; sicut enim aquila cadaveribus tantum vivit, tantumque sagacitatis habet, ut ex longinquo illa olfaciat, & stupendâ celeritate advolet: Ita pii hîc per CHRISTUM vivunt, & tandem ad ipsum congregabuntur in æterno gaudio juxta promissionem ejus, Johan. 12. v. 26. 14. vers. 3. quod concedat nobis gloriosa & ter benedicta Trinitas, Amen.

Dominica XXVI. post Trinitatis.

Evangelium Matth. 25. vers. 31. 46.

Vidit Iohannes in Apoc. c. 19. v. 11. angelum fortem descendentem de cælo, amictum nube, & iris in capite ejus, & facies ejus erat sicut sol. & pedes ejus tanquam columna ignis, & habebat in manu sua librum apertum; Oculi ejus sicut flamma ignis, & in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum, quod non novit nisi ipse. Et vestis ejus aspersa sanguine, & vocatur nomen ejus verbum Dei, & exercitus qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis, vestiti byssino albo & mundo. Et ex ore ejus procedit gladius ex utraque parte acutus, ut ipse percutiat gentes.

Angelus hic est ipse filius Dei, qui in nube lucida iudex olim generalis totius orbis de cælo descendet. Iris in capite divinitatem ejus indicat, facies lucida claritatem & splendorem ejus, pedes ejus tanquam columna ignis fortitudinem & robur de-

signant, liber in manu judicandi dexteritatem importat, oculi flammæ notant omniscientiam judicis, diademata regiam maiestatem & gloriam, vestis purpurea passionis exanthlatae iudicium est, & vindictam tunc ab hostibus reposect, agmina stolata in equis candidis sunt angeli & beati comitaturi Christum ad iudicium, gladius *δίσκος* sententiam geminam notat, unam quæ bonis præmia, alteram quæ malis pœnam dicabit. Hæc omnia evidenter comprobavit prælecta pericope, in qua describitur nobis ab ipso Christo

- I. *Processus judicialis.*
- II. *Sententia finalis.*
- III. *Executio pœnalis.*

J. J.

EX-

EXEGETIS.

DAvid Saulem cum toto Exercitu in castris dormientem reperiebat, nullo planè excubias agente, 1. Sam. 26. v. 7. quod figura est ultimæ securitatis, in qua mundus jacebit tempore adventus Christi, proinde sancta mater Ecclesia tubam judicii hodie inflat, ut dormientes excitet, & ad vigilantiam hortetur. Operæ pretium igitur est, ut attentis auribus & animis percipiamus, quæ in hodierno Evangelio nobis proponuntur. Tria enim potissimum occurrunt, quæ somnum meritò nobis excutere debent:

I. Judicis majestas, qui erit filius hominis. Nam filius hominis, inquit ipse, veniet in majestate sua. Hic est ille vir, in quo constituit Deus judicare orbem in æquitate, Act. 17. v. 31. vocatur autem filius hominis, non quod sit *φίλος ἀνθρώπου*, cum in personæ unitate sit etiam verus Dei filius, sed quia in assumpta natura humana visibiliter hoc judicium exercebit, hinc Joh. 5. v. 27. dicitur, quod Pater cælestis dederit ei potestatem judicium faciendi, quia filius hominis est.

Hic aspectus Christi piis erit consolabilis, quia fratrem judicem habebunt, qui non rejiciet eos, sed in æterna tabernacula recipiet, ubi per mortem & resurrectionem suam mansionem ipsis præparavit, Joh. 14. v. 3. impiis autem formidabilis, quia videbunt quem pupugerunt, Apoc. 1. vers. 7. Veniet autem non ut antea in forma servili, sed in gloria sua, quæ est gloria verè divina & infinita, unde gloria Patris vocatur, Matth. 16. v. 27.

Probat hoc

1. Comitatus. Nam omnes angeli venient cum eo, partim ut deductores, ipse e-

nim est quem Angeli adorant, Ebr. 1. v. 6. & sicut ipsam comitati sunt in ascensione, Ps. 68. v. 18. ita comitabuntur eum quoque in reditu ad judicium, Act. 1. v. 10. Ep. Jud. v. 14. partim ut buccinatores. Sicut enim principes suos præcones habent ac tubicines, qui adventum ipsorum denunciant: Ita Christus etiam descendet cum voce Archangeli & tuba Dei, 1. Theff. 4. vers. 16. vox archangeli erit: Surgite mortui, venite ad judicium. A voce tubæ huius montes contremiscent, rupes distrumentur, sepulchra patebunt, & totus mundus fatali excidio corruet, sicut ad sonum tubarum sacerdotalium muri Hierichuntis, Jos. 6. v. 20. partim ut executores, Matth. 24. vers. 13. Matth. 13. v. 30.

Videte igitur vos mei, ut amicitiam angelorum concilietis vobis per veram penitentiam, Luc. 15. v. 10. tunc habebitis, illos hic custodes, Ps. 91. v. 11. & illis deductores ad æternam beatitudinam, Luc. 16. vers. 22.

2. Apparatus. Sedebit enim *ἐπὶ θρόνῳ ἡσδδξῆς*, super sedem majestatis suæ. Id Matth. 26. v. 64. ita exponitur, sedebit à dextris virtutis DEI. Ergo thronus ille super quo CHRISTUS sedebit in extremo judicio, invisibilis, est dextra Dei, visibilis autem nubes cæli, in quibus alibi venturus esse dicitur, Matth. 26. v. 64. Luc. 21. v. 27.

Altus hic thronus est, è quo cernet omnia, nec quicquam coram ipso occultari poterit, sive bonum sive malum, Eccl. 12. v. 14. nullus malus impunitus abibit, sed protrahetur ad judicium, in quocunque terræ angulo sepultus lateat. Nullus etiam bonus indotatus relinquetur, novit enim

enim qui sunt sui, 2. Tim. 2. v. 19. & rependet unicuique sicut promeritus est, Sirac. 16. vers. 14.

II. *Judicandorum universalitas.* Omnes enim omnino homines coram hoc tribunali comparere cogentur qui vixerunt ab origine mundi in Asia, Africa, Europa & America, adhuc vivunt, & deinceps ad finem usque seculi victuri sunt boni & mali, viri & mulieres, pueri & senes, divites & pauperes, magni & parvi. Sicut enim omnibus statutum est semel mori: Ita quoque omnibus post mortem paratum est coram tribunali iudicario comparere, Ebr. 9. v. 27.

Recolligite vos miseri, qui in hoc mundo iudicium saepe iniustum sustinetis ut Naboth, 1. Reg. 21. v. 13. & sub pedibus impiorum conculcamini, Esa. 51. v. 23. restat aliud adhuc iudicium, ubi protrahetur etiam adversarii vestri, & rectum erit reddere afflictionem his qui affligunt vos, 2. Thess. 1. v. 6. ibi stabitis in magna constantia adversus eos, qui angustiaverunt vos &c. Sap. 5. vers. 1.

Exhorrescite vero impii & increduli, qui securè in peccatis vestris pergitis, dicentes cum Epicuræis: Dominus non videt, Deus Iac. non attendit, Psalm. 94. v. 7. adeoque pro ludibrio haberis, quicquid de iudicio extremo in scripturis dicitur, omnes comparebimus, nihil quicquam manebit inultum, nil latebit occultum, nihil valebunt ficus folia, quibus Protoplasti se tegebant, Genes. 3. v. 7. nihil Pontificis subligacula, quibus nuditatem obvelabat, Exod. 28. v. 42.

III. *Judicii severitas, quæ apparet*

1. *Ex separatione.* Hic mali sunt admix-

ti bonis, hædi inter oves inveniuntur, zizania crescunt inter triticum, uvæ bonæ & labruscæ in una vinea colliguntur. Habet hic pius Abel suum Cain, bonus Isaac suum Ismael, benedictus Iacob suum maledictum Esayum. In una Iacobi domo, inter 12. filios vix unus est frugi, inter 12. Christi discipulos unus est proditor, nec ullum Ecclesiæ corpus tam purum est, quod non habeat, membra aliqua putrida. At in illo die separatio instituetur, separabuntur tunc hædi ab ovibus, triticum à zizaniis, mali à bonis, tunc hædi cornibus suis oviculis non amplius molesti erunt, sed omnibus patebit, quid sit inter justum & impium, & inter servientem Deo, & non servientem ei, Mal. 3. vers. 18.

2. *Ex collocatione.* Nam oves à dextris, hædi vero à sinistris constituentur. Per oves denotantur pii & fideles, qui vocem Christi pastoris sui audiunt, & sicut oves mansuetæ, patientes, & frugiferæ sunt in bonis operibus, Ioh. 10. v. 27. Per hædos vero intelliguntur impii, qui færent in peccatis, oviculas à pascuis depellunt, & bona temporalia ad se solos rapiunt. Hos à sinistris, illos vero à dextris Christus collocabit. O admirabilem ordinem, qui ibi conspicietur!

Postquam Ioseph filios suos Manassen & Ephraim ad Patrem Iacobum adduxisset, ut benediceret pueris, posuit Ephraim ad sinistram Israel, & Manassem ad dextram eius, ille vero extendens manum dextram, posuit super caput Ephraim minoris fratris, sinistram vero super caput Manasse, qui major natu erat, commutans manus, quod Ephraim præ Manasse multiplicandum prævideret, uti legimus Genes. 48. vers. 13. seqq.

Simi-

Simile quiddam hinc continget. Multi enim qui jam divitiis & honoribus præcipientes, sessionem à dextris sibi vendicant, ibi commutata forte ad sinistram constituentur. Quantum verò dedecus, quanta confusio erit, cum dives epulo ad sinistram constitutus Lazarum mendicum à dextris positum videbit, cum superbus Haman despectum & neglectum Mardochæum sibi præferri sentiet, cum impius Herodes Baptista caput decollatum honore & gloria coronatum conspiciet? Hanc confusionem nihil sequetur nisi planctus & ejulatio, Sapient. 5. v. 2. seqq.

De Secundo.

Proximè succedit *Sententia finalis*, quæ erit

I. *Piis latifica*, tribus potissimum de causis,

1. *Propter suavissimam compellationem.* Nam venite, inquit Christus, venite benedicti Patris mei. Venite pauperes Lazari, venite exules, venite omnes crucigeri, qui hætenus pro nomine meo tot pressuras sustinuitis, venite ut reficiam vos, mundus vobis sat diu maledixit, tempus est, ut benedictionem promissam hereditetis.

Hoc maximum est solatium, quo se omnes afflicti in hac miseriarum valle erigere debent. Sunt quidem in mundo lampas contemta, Job. 12. v. 5. grex pusillus, Luc. 12. v. 32. περιφνηματα καὶ καθάρματα, 1. Cor. 4. v. 13. sed in extremo die alio titulo Christus ipsos honorabit, & venite, inquit, benedicti Patris mei, benedicti, qui in semen benedictum credidistis, benedicti, qui benedictionem à Domino consecuti, & omni bene-

ditione spiritali cumulati estis, Eph. 1. v. 3. benedicti etiam, qui cursum vestrum feliciter absolvistis, jam accepturi βαμβαῖον τῆς ζωῆς κλήσεως τῷ Θεῷ, Phil. 3. v. 14.

2. *Propter largissimam remunerationem.* Nam possidete regnum, dicit Dominus, quod vobis ab origine mundi paratum est, hæreditatem capesite, ex cuius possessione nullus vos hostis exturbare poterit. Potentissimus Rex Ahasverus eximiâ Estheris pulchritudine captus dimidium regni ei pollicetur, modo cupitis ejus amplexibus frui possit, Esth. 5. v. 6. 7. v. 2. At major erit amor CHRISTI erga electos, quibus ille non regni partem, sed possessionem integram elargietur. Sic ab æterno decrevit, ut ubi ipse est, ibi sit etiam minister ejus, Johan. 12. vers. 26. Sic disposuit suis fidelibus regnum, ut edant & bibant super mensam suam in regno ejus, Luc. 22. vers. 30. nam justi in perpetuum vivent, & apud Dominum est merces eorum, & cogitatio eorum apud altissimum, idèd accipient regnum decoris, & diadema speciei à manu Domini, Sapient. 5. vers. 16. 17. hoc Christo acceptum ferunt, qui lavit eos sanguine suo, & Reges fecit & Sacerdotes Deo & Patri suo, Apoc. 1. vers. 6.

Veniamus igitur, dum nos hinc vocat ad regnum gratiæ, ut aliquando intromittamur etiam ad regnum gloriæ, suscipiamus hæreditatem crucis, ut consequamur etiam hæreditatem lucis, simus filii Dei in fide & adoptione, ut simus aliquando tales in visione, & consummatione. Hic vita aut acquiritur aut amittitur. Qui hinc negligit dulcissimam Christi invitationem, quando extentis manibus clamat, venite omnes, qui laboratis & onerati estis, &c. Matth. 11. vers. 28. tristissimam aliquando increpationem audire

R r cog-

cogetur: Ite maledicti, juxta comminationem divinam, Proverb. 1. vers. 24.

3. *Propter operum charitatis deprædicationem.* Licet enim regnum, quod Christus aliquando electis possidendum tradet, merum sit χάρισμα, & gratuita hæreditas, ut ex vocabulo κληρονομία satis evidenter patet, quæ non datur propter opera, sed ex gratia propter Christum credentibus in ipsum, Rom. 11. v. 6. nihilominus tamen, quia in publico angelorum & hominum consensu judicium hoc exercebitur, testimonia operum Christus producit, ut confirmet, electos verè esse tales, videlicet per fidem benedictos & dilectos Dei filios, sicut ipsos jam appellaverat. Vera enim fides exerit se per charitatem, Gal. 5. v. 6. Charitas autem per opera misericordiæ, quorum præcipua sunt esurientes cibare, sitientes potare, peregrinos hospitio excipere, nudos vestire, ægrotos visitare, incarceratos consolari. Quicquid horum pauperibus & exulibus Christi membris præstamus, Christus sibi factum reputabit, quia ipse caput est, Eph. 5. v. 23.

Nostrum est sectari opera charitatis & misericordiæ. Quanquam enim propter illa hæreditas vitæ æternæ nobis haud datur, fidem tamen comitantur, quæ sine operibus mortua est, Jac. 2. v. 26. & hæreditatem cælestem non consequitur. Sumus enim creatura Dei, creati in Christo Jesu ad bona opera, ut in illis ambulemus, Eph. 2. v. 10. absq; hac sanctimonia nemo videbit Deum, Ebr. 12. v. 14.

O quam gloriosum erit nobis, cum Judex supremus Christus Jesus omnia panis frustula, quibus esurientes pavimus, omnia pocula, quæ sitientibus ministravimus, omnia vestimentorum lacinia, quibus nudos

operivimus, omnes gressus, quos captivorum & ægrotorum gratiâ fecimus, coram Deo Patre in conspectu omnium angelorum & electorum, tanquam sibi factum sit, deprædicabit, & non tantum deprædicabit, sed etiam largissimè compensabit. Pro pane mendicis erogato, dabit nobis manna absconditum Ap. 2. v. 17. pro aquæ potu, aquam vitæ splendidâ tanquam Christallum procedentem de sede Dei & Agni, Ap. 22. v. 1. pro hospitio exulibus concessio æternum tabernaculum, Luc. 16. v. 9. Pro vestimentorum laciniis induet nos vestimentis salutis & indumento justitiæ, Ef. 61. v. 10. Pro eo, quod ægrotos & captivos visitavimus, angelorum choros nobis associabit, qui nos excipere & in æternum gaudium introducere debent, Luc. 16. v. 22. ô copiosam retributionem! quæ omnia nostra opera præponderat. Quapropter fratres magis satagite, ut per bona opera firmam vestram vocationem & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non labemini, sed ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi, 2. Pet. 1. vers. 10. 11.

II. *Impiis terrificæ.*

1. *Propter æternam relegationem.* Nam discedite, inquiet Judex, confestim ab oculis meis vos proripite, non dignabor vos, ultra aspectu vel alloquio. O repudium amarum! ô triste exiliû! Dum enim à Christo discedent, discedent simul à vitâ, Joh. 14. v. 6. & æternum morientur Pf. 40. v. 15. Ap. 9. v. 6. discedent à luce, Joh. 8. v. 12. & in æternas tenebras præcipitabuntur, Matth. 22. v. 13. discedent à fonte viventis aquæ, Joh. 4. v. 14. & non poterunt impetrare guttulam, qua sitim restinguat in inferno, Luc. 16. v. 24. Gentium Doctor Paulus cum Milesiis vale-

valedicturus Romam secederet, & adderet, nunquam amplius illos faciem suam visuros, lachrymantes collo ejus incubuere, & suspirantes osculabantur eum, dolentes maximè in verbo, quod dixerat, quoniam faciem ejus non amplius essent visuri, Act. 20. vers. 32. seqq. Si tantum Milesii in discessu unius sancti viri commoti sunt, ut lachrymarentur & gemerunt ad unum omnes: quanam obsecro damnatorum erit afflictio, cum in æternum se divinæ essentia fructione & conspectu privandos considerabunt. Væ illis, ubi ego discessero, inquit Jehova, Os. 9. v. 12.

2. *Propter duram increpationem.* Nam maledictos appellat, quo nomine tam malum culpæ quam malum pœnæ complectitur. Utrouque enim damnati prementur onere. Catalogum maledictionum ejusmodi, quæ transgressionem legis sequuntur, vide Deut. 28. v. 15. seqq.

Quis audivit unquam maleficum ad mortem condemnatum convitiis impeti? an non fatis amaritudinis ipsa mortis sententia continet? cur afflicto addatur afflictio? sed attendite vos mei, latet hic mysterium. Scilicet Noachum videtis, qui amore nostri, longanimitateq; nimia inebriatus, cum aliquot millenis jam annis misericordiæ somno oppressus jacuerit, evigilantem, & impios Chamos, qui nuditatem & ignomiam, paupertatem & humilitatem, crucem & passionem illius toties irrisere, maledictione acerbissimâ ferientem, & non immerito: nam maledictus est omnis, qui non permanet in omnibus quæ scripta sunt in lege, Deut. 27. v. 26.

Meminimus olim Christi maledictione ficum confestim exaruisse, Matt. 21. vers. 19. quid de impiis futurum existimatis, quando

horrendum illud maledictionis fulmen experientur? certè præ metu extabescunt, & præ formidine examinabuntur, nam ira Dei manet super ipsos, Joh. 3. v. 36.

3. *Propter supplicii designationem,* quod duplex:

1. *Gebenne incendium.* Ita enim Judex inquit ad damnatos: Discedite à me in ignem æternum. Origor! ô dolor! cælesti nimirum patria exulare, & ad ignem damnari. Ignem cujus respectu omnes ignes, omnesque mundi pœnæ quasi ignis pictus, & quasi ludus videntur, ignem qui non prius extinguetur, quàm Deus, qui principii simul & finis expers est, esse desinat, ignem qui corpora simul & animas cruciabit tantum & non devorabit, sed in æternas semper pœnas reservabit, Judith. 6. v. 21.

O cavete vos mei, ne experiamini hujus ignis vehementiam, foveite ignem fidei, dilectionis, devotionis, ut cum Emaunticis dicere possitis, Luc. 24. vers. 32. nonne cor nostrum ardens erat in vobis in via, & aperiret nobis Scripturas.

2. *Diabolorum consortium.* Nam ignis ille paratus dicitur Diabolo & angelis ejus. Si in hac vita spectrum apparet, quantus oritur terror? Quid ibi fiet, ubi in propria forma conspiciuntur Dæmones, qui magno fremitu & horribili ululatu miseris animas involabunt, tunc audientur lamentationes, Sapient. 5. vers. 3. Apocalyp. 6. vers. 16. 17.

Si vultis effugere hoc consortium diabolorum, fugite peccatorum commercium, resistite Diabolo, & fugiet à vobis, appropinquate Deo, & appropinquabit vobis, Jac. 4. vers. 8.

4. *Propter sententiæ justificationem.* Ne enim judicium hoc videatur injustum, ratio-

nes adducit, & intermissæ charitatis erga proximum ipsos inculcat, esurivi, inquit, & non dedistis mihi cibum, sitivi, & non dedistis mihi potum, q. d. fuistis immiserordes, & hæc ratione comprobatum dedistis, quod verâ fide non sitis instructi, quippe quæ per charitatem efficax est, Gal. 5. v. 6. Conabuntur quidem impii se de objecto crimine purgare, sed parum ipsi proderit, sententia Christi manebit immota, siquidem omnia humanitatis officia pauperibus denegata, ipse sibi denegata reputabit. Hinc experientur, illud Jacobi: Judicium sine misericordia erit ei, qui non exercuit misericordiam, c. 2. v. 13.

Cogitate vos mei, si in ignem mittetur, qui esurienti non dedit panem suum, ubi putas mittendus est, qui tulit alienum? Si in ignem mittendus erit, qui nudum non vestit, ubi mittendus erit, qui vestitum expoliat? Si cum Diabolo damnatur, qui hospitibus non præbuit domum suam, ubi putas mittendus est, qui tulit alienam? Si periturus est, qui carcerem non visitat, quid fiet de illo, qui fortè in carcerem misit? Attendite, quam spem habere possunt, qui mala faciunt, quando illi perituri sunt, qui bona intermittunt? inquit Augustinus. Ergò pœnitentiam agite, periculum in mora est, securis jam tum ad radices arborum posita est, quæcunque arbor fructum bonum non facit, excindetur & in æternum ignem conjicietur, Matth. 3. v. 10. Dicitur est tibi ô homo, quod bonum est, & quod Dominus à te requirit, Mich. 6. v. 8. Testes hodie invoco cœlum & terram, quod proposuerim vobis vitam & mortem, benedictionem & maledictionem, elige ergo vitam, ut vivas tu & semen tuum, Deut. 30. v. 19.

De Tertio.

Restat executio, quæ his verbis describitur: Et ibunt hi, videlicet impii, in supplicium æternum, justi verò in vitam æternam.

Tria potissimum notatu digna hic ponderanda veniunt:

1. *Ordinis inversio.* In sententiæ promulgatione pii ad dextram collocati primi erant, sed jam in executione ab impiis primordium facit judex, ut pii oculis suis videant retributionem impiorum, Ps. 91. v. 8. & exhinc magis agnoscant beneficium salutis, quod per Christum consecuti sunt, adeoque laudes Dei pleno ore decantent, ex Ps. 116. v. 7. seqq.

In hoc mundo judicium solet incipere à dono Dei, I. Pet. 4. v. 17. Ezech. 9. v. 6. Sed ibi invertetur ordo, & ab impiis vindictæ initium fiet, tempus patientiæ effluxit, ad est dies iræ, quæ Deus dolores furoris sui divitet, & calamitas instar torrentis impios inundabit, Job. 21. v. 17.

Si sapitis ergò Vos mei, divitias bonitatis, patientiæ, & longanimitatis divini, quibus vos ad pœnitentiam invitat, nolite contemnere, Rom. 2. v. 4. nam lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira, sed tarditatem supplicii gravitate compensat, Sirach. 5. v. 7.

2. *Cita executio.* Nihil sanè non tentabunt impii, obsecrantes, ut hæc sententia mitiget, aut executio differatur, verum nihil efficient. Vix olim Ahas verus mortis sententiam in Hamanum tulerat, & statim ille à carnifice in crucem actus est. Necdum verbum de ore Regis exierat, ait Textus, & statim operuerunt faciem ejus, suspensusque est Haman in patibulo, Esth. 7. v. 8.

Ita

Ita quoque, simulac potentissimus ille Regum Rex Christus Jesus sententiam ultimam super damnatos elocutus fuerit: Ite maledicti in supplicium æternum, mox truculenti carnifices Diaboli illos invadent, & ad sempiterna tormenta, vel invitos & reluctantes trahent.

Vix olim Moses Hebræorum legislator cessavit loqui, mox Core, Dathan & Abiram cum complicitibus suis seditionis sociis, terrâ immane dehiscente, vivi in infernum descendere, Num. 16. v. 31. seqq. non aliter quoque cum damnatis agetur. Vix enim iudex morti ipsos adjudicaverit, quin mox terra disrupta eos absorbeat, & absorptos ad tartara transmittat, cadent in profundum sicut lapides, & quasi plumbum in aquis vehementibus, Ex. 15. v. 10. est enim Dominus dicens & faciens, Ezech. 36. v. 36. 37. v. 14. qui sententiam prolatam faciliè in effectum producere potest, siquidem præ multitudinem roboris & potentia ejus nihil quicquam deficit, Es. 40. v. 26.

Hic pœnitentiæ janua adhuc patet, hic gratiæ porta aperta est: sed tunc claudetur, stabit semel decreta sententia, & non revocabitur. Clamabunt damnati, misericordia, misericordia! sed abscondit Deus misericordias suas & obliviscetur misereri. Descendat cum epulone cantare suum κῆρυξ ἐλέησον, quod hic in templo noluerunt canere, sed nullus miserator exaudiet, sed frustrâ erit omnis ejulatus, quia Deum clamantem non audiverunt, ideo nec ipsi exaudientur, Prover. 1. v. 24. seqq.

3. *Dispar utriusque partis conditio.* Damnati ibunt in supplicium æternum, pii verò in vitam æternam. Ubi

1. *Sors damnatorum*, nimirum supplicium æternum, & hæc condigna peccato-

rum pœna est, hæc justa irati judicis vindicta. Noluerunt illi vitam, ideo æternæ mancipantur morti, noluerunt cœlum, ideo mittuntur in infernum, in lacum illum sine aqua, Zach. 9. v. 11. in carcerem debitorum, in quo novissimus etiam quadrans solvendus est, Matth. 5. v. 26. in caminum ignis, ubi fletus & stridor dentium, Matth. 13. v. 42. εἰς τόπον τῆς βασάνης, Luc. 16. v. 28. sub torcular iræ, Apoc. 14. v. 19. in stagnum ignis ardens sulphure, Apoc. 19. v. 20. in quo cruciabantur die ac nocte in secula seculorum, Apoc. 20. vers. 10. in torrentem sulphuris, Esa. 30. vers. 33. ubi vermis impiorum non moritur, & ignis non extinguetur, Esa. 66. 24. ubi erit ignis æternus, Matth. 25. v. 41. opprobrium æternum, Dan. 12. vers. 2. damnatio æterna, Eb. 6. v. 2. mors æterna, Apoc. 20. v. 6. interitus æternus, 2. Thess. 1. v. 9.

2. *Sors electorum*, nimirum vita æterna, quæ non immeritò τὸ ἐλεῖν τῆς πίστεως ἡμῶν à Petro appellatur, 1. Pet. 1. v. 9. hanc obtinebunt electi, venient in manû Dei, Sap. 3. v. 1. portabuntur in sinum Abrahæ, Luc. 16. v. 22. introducentur in Paradisum, Luc. 23. v. 43. pervenient ad tabernacula pacis, Esa. 32. v. 18. in cœlestem Hierosolymam, Ebr. 12. v. 22. in civitatem manentem, Ebr. 13. v. 14. in terram viventium, Pl. 116. v. 9. ad illum locum, ubi erit gaudiorum satietas, Pl. 16. v. 11. pax certa, Rom. 14. v. 17. requies vera, 2. Thess. 1. v. 7. operatum refrigerium, Act. 3. v. 20. æterna gloria, 1. Pet. 5. v. 10. æterna hæreditas, Eb. 9. v. 15. æternum regnum, 2. Pet. 1. vers. 11. æterna salus & beatitudo, Es. 45. v. 17. Eb. 5. v. 9.

O sortem pulchram! O jucundam possessionem! Oblivisci omni fratres quæ retrò sunt, & ad ea quæ priora sunt vos extendite, Phil. 3. v. 13. Lenite calamitates quas toleratis

ratis in hoc ergastulo, spe securæ pacis & lætitiæ, certò vobis persuadentes, quod passionēs hujus vitæ condignæ non sint ad futuram gloriam, quæ revelabitur in vobis, Roman. 8. v. 18.

Agricola, quò lætior seges excreseat, & uberioris messis spes affulgeat, nives, gelu, brumam prius illi optat: Hæc enim nisi præcesserint, messis & æstas grandine densissima frædabitur: Ita quoque, ut læta alterius vitæ æstas & copiosa beatitudinis æternæ messis existat, hyemem tribulationum, & brumam nivesque calamitatum prævenire oportet. Eja igitur, crucem quæ contingit vobis, non averfamini, ut etiam lucis com-

modis perfrui valeatis, cum voce ejulationis pervenitur ad exultationem, ubi decor non pallefcit, amor non tepescit, sanitas non marcescit, gaudium non decrefcit, ubi dolor non sentitur, gemitus non auditur, triste nil videtur, sed erit quicquid voles, & non erit, quicquid noles, optata securitas, secunda tranquillitas, tranquilla jucunditas, jucunda felicitas, felix æternitas, æternalibertas, ad quam perducatur nos Dux & Consummator fidei nostræ Christus Jesus, cui sit honor & gloria in secula seculorum. Amen.

*Evangelium Dominica 27. post Trinitatis inveniet Lector
Dom. 6. post Epiphan. de Clarificatione Christi.*

Hic FINIS I. Partis.



PARS